

กฎหมายเถรสมาคม ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๓๖)
ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระอุปัชฌาย์ มี ๗ หมวด

หมวดที่ ๑ บททั่วไป (นิยามและประเภทพระอุปัชฌาย์)

ข้อ ๔ พระอุปัชฌาย์” หมายความว่า พระที่ได้รับแต่งตั้ง เป็นประธานและรับผิดชอบในการให้
บรรพชาอุปสมบท

ข้อ ๕ พระอุปัชฌาย์ มี 2 ประเภท

ประเภทพระอุปัชฌาย์	พระอุปัชฌาย์ที่ได้รับแต่งตั้งจาก
(๑) พระอุปัชฌาย์สามัญ	เจ้าคณะใหญ่
(๒) พระอุปัชฌาย์วิสามัญ	สมเด็จพระสังฆราช

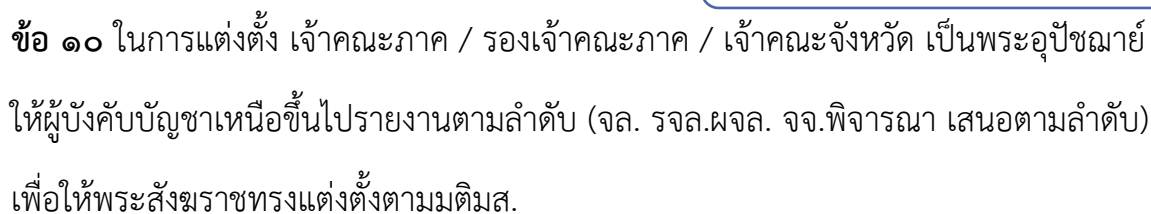
หมวด ๒ การแต่งพระอุปัชฌาย์

ข้อ ๗ การแต่งตั้ง : 1 ตำบล 1 พระอุปัชฌาย์

ข้อ ๘ การแต่งตั้งพระอุปัชฌาย์ที่มีคุณสมบัติครบ 8

คุณสมบัติ พระอุปัชฌาย์ ต้องครบ 8 ข้อ!!!! (จร, 10, พิ, วัด, นับ, เปรียญ, สอน, สา,)

1. เป็นเจ้าอาวาสขึ้นไป
2. พรรษา 10 ขึ้น
3. ไม่พิการทางกาย และจิตใจ ไม่เป็นโรคติดต่อ
4. ประวัติความประพฤติดี
5. นับถือของบรรชิตและคฤหัสถ์
6. เปรียญ หรือนักธรรมเอก หรือเจ้าคณะผ่านพ้น
7. สอนพระเณรที่ดีตามพระธรรมวินัยได้
8. สามารถ ทำอุปสมบทกรรมให้ถูกต้องตามพระธรรมวินัย และระเบียบคณะสงฆ์

หมวด ๓ หน้าที่พระอุปัชฌาย์

ข้อ 12 ให้บรรพชาอุปสมบท และในเขตที่กำหนด

ข้อ13 พบและสอบสวนกุลบุตรให้ได้คุณลักษณะ

ข้อ 14 ไม่บรรพชาอุปสมบทแก่คนต้องห้าม

ข้อ	คุณลักษณะผู้บวชได้ (ตามความข้อ 13)	คนต้องห้าม (ตามความข้อ 14)
(1)	ภูมิลำเนาอยู่ในเขต มีหลักฐาน ไม่จรจัด	ทำความผิด เป็นนักโทษหลบหนี
2	สุภาพชน ไม่ติดยา	หลบหนีราชการ
3	อ่านเขียนไทยได้	ต้องคดีอาญา
4	ไม่ทมิฬวิบัติ	เคยเป็นผู้ร้าย ถูกจำคุก
5	ไม่พิการ ไม่ชรา	เป็นคนถูกห้ามบวช
6	บริวารครบ ตามพระวินัย	มีโรคติดต่อน่ารังเกียจ วัณโรคระยะอันตราย
7	กล่าวคำขอบรรพชาอุปสมบทได้	พิจารณาไม่อาจปฏิบัติศาสนกิจได้

ข้อ 15 รับนิมนต์จากเจ้าอาวาสวัดนั้น

ข้อ 16 จร.ที่เป็น อุ. ต้องขอใบรับรอง ใบสมัครบวช และมามอบตัวไม่น้อยกว่า 15 วัน

ข้อ 17 จร. ที่ไม่ได้เป็นพระอุปัชฌาย์ ให้ผู้ขอบวช นำใบสมัคร ใบรับรอง ไปมอบตัวแก่อุ. ก่อนวันบวชอย่างน้อย 15 วัน

ข้อ 18 ผู้จะบวช ยื่นใบสมัคร ใบรับรองต่อ จร.ที่ไม่ได้เป็นพระอุ. 2 ชุด ให้จร. 1 ชุด พระอุ. 1 ชุด

ข้อ 19 ปกครอง ดูแล สอนให้อยู่ในสัมมาปฏิบัติ พระธรรมวินัย ออกหนังสือสุทธิให้แก่สัทธาวิहारิก

ถ้าสัทธาวิहारิก ยังไม่พ้น 5 พรรษา จะไปอยู่วัดไหน ถ้าพระอุปัชฌาย์เห็นควร ให้ถามเจ้าอาวาสวัดนั้น เมื่อได้รับคำยืนยัน จึงทำหนังสือฝากและมอบภาระแก่เจ้าอาวาสวัดนั้น

หมวด ๔ เขตพระอุปัชฌาย์

ข้อ ๒๑ พระอุปัชฌาย์ให้บรรพชาอุปสมบทได้ภายในเขตของตน

เจ้าอาวาส >>> ภายในวัดของตน

เจ้าคณะตำบล >>> ภายในเขตตำบลของตน

เจ้าคณะอำเภอ >>> ภายในเขตอำเภอของตน

เจ้าคณะจังหวัด >>> ภายในเขตจังหวัดของตน

เจ้าคณะภาค >>> ภายในเขตภาคของตน

เจ้าคณะใหญ่ >>> ภายในเขตहनของตน

ประธานมส./ กรรมการมส. ไม่จำกัดเขต

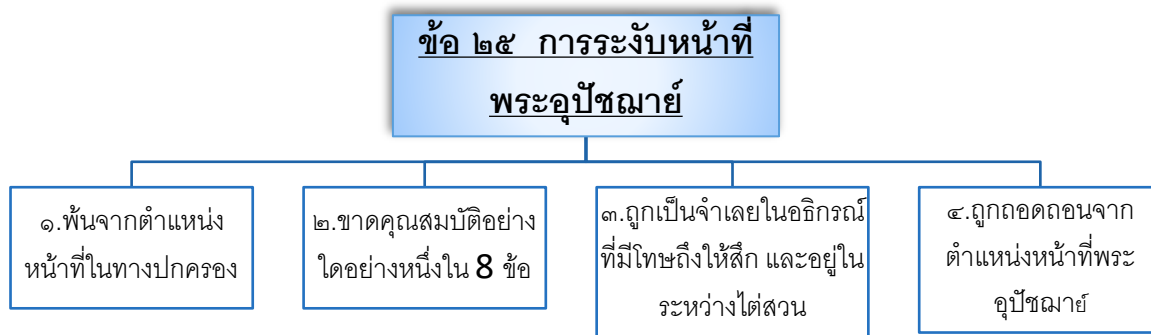
ข้อ ๒๒ ถ้าไม่มีคำสั่งเป็นอย่างอื่น พระอุปัชฌาย์ที่เป็นกิตติมศักดิ์ในตำแหน่งปกครอง ให้บรรพชาอุปสมบทได้ในเขต ตามตำแหน่งการปกครองเดิม ตลอดเวลาที่อยู่ในวัด หรือในเขตที่เคยปกครอง

เว้นแต่เป็นเจ้าคณะภาคกิตติมศักดิ์ แม้มิได้อยู่ในเขตที่เคยปกครอง ก็ให้บรรพชาอุปสมบทในเขตที่เคยปกครองนั้นได้

ข้อ ๒๓ พระอุปัชฌาย์ผู้ลาออกจากตำแหน่ง หรือพ้นจากตำแหน่ง หรือถูกให้ออกจากตำแหน่ง ในทางปกครอง และไม่ได้เป็นกิตติมศักดิ์ แต่ยังคงเป็นเจ้าอาวาส ให้เป็นพระอุ.ได้เฉพาะในวัดของตน

ข้อ ๒๔ พระอุปัชฌาย์จะให้บรรพชาอุปสมบทนอกเขตของตนได้ ต่อเมื่อเจ้าของเขตขอร้อง หรือได้ ขออนุญาตเจ้าของเขต และได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าของเขตแล้ว หรือได้ขอและรับ อนุญาตเป็นกรณีพิเศษเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าคณะภาคเจ้าสังกัดเป็นครั้งคราว

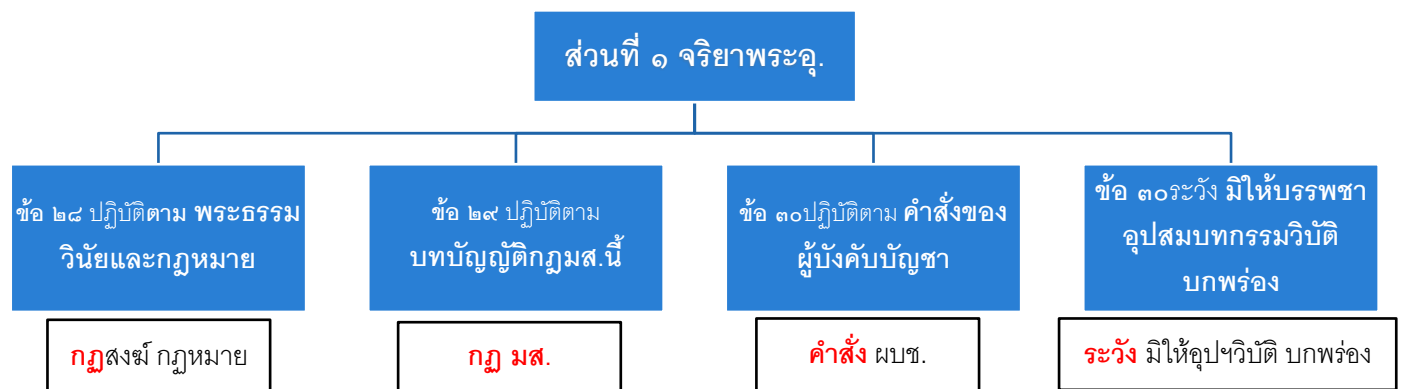
หมวดที่ ๕ การระงับหน้าที่อุ.

ข้อ ๒๖ การระงับหน้าที่พระอุปัชฌาย์ตามความในข้อ ๒๕ (๒) และ (๓) ของ พระสังฆาธิการตำแหน่งต่ำกว่าชั้นเจ้าคณะอำเภอให้พระสังฆาธิการผู้บังคับบัญชา ของพระอุปัชฌาย์รายนั้นรายงานตามลำดับจนถึง **เจ้าคณะจังหวัด เพื่อพิจารณาสั่งระงับจากหน้าที่พระอุปัชฌาย์** ถ้าเป็นเจ้าคณะอำเภอ ให้เจ้าคณะจังหวัดพิจารณาสั่งระงับจากหน้าที่พระอุปัชฌาย์

ส่วนพระสังฆาธิการตำแหน่งตั้งแต่เจ้าคณะจังหวัดขึ้นไป ให้ผู้บังคับบัญชาเหนือพิจารณาสั่งระงับ

หมวดที่ ๖ จริยาพระอุ.

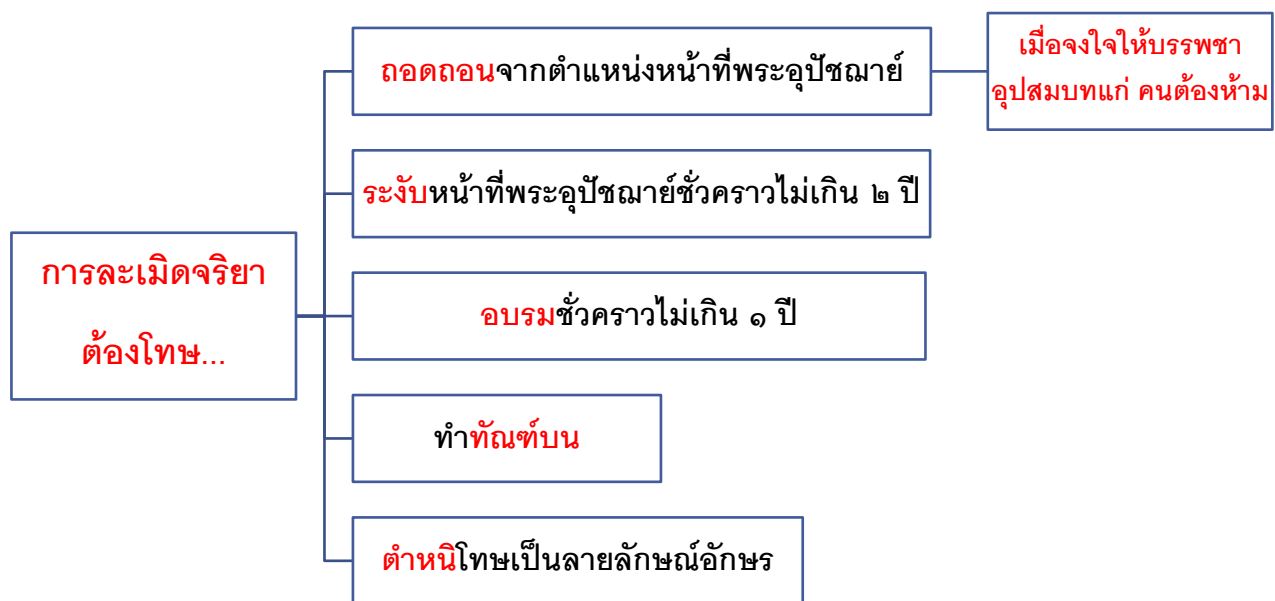

ส่วนที่ ๒ การรักษัจริยา

ข้อ ๓๒ ให้พระสังฆาธิการ ที่เป็นผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น มีหน้าที่ควบคุมดูแลแนะนำชี้แจง หรือสั่งพระอุปัชฌาย์ในเขตบังคับบัญชาของตน ให้ปฏิบัติตามจริยาพระอุปัชฌาย์โดยเคร่งครัด

ส่วนที่ ๓ การละเมิดจริยา

ข้อ ๓๓ อุ.ใดละเมิดต้อง ถอด ระบุ อบรม ทัณ ต่ำ

ข้อ ๓๔ ถอดถอนจากหน้าที่ เมื่อพระอุปัชฌาย์ละเมิดจริยา โดยจงใจให้บรรพชาอุปสมบทแก่คนต้องห้ามตามความในข้อ ๑๔

ผู้บังคับบัญชา รายงานโดยลำดับจนถึงผู้มีอำนาจแต่งตั้ง สอบสวนแล้ว ผู้มีอำนาจแต่งตั้ง สั่งถอดถอน

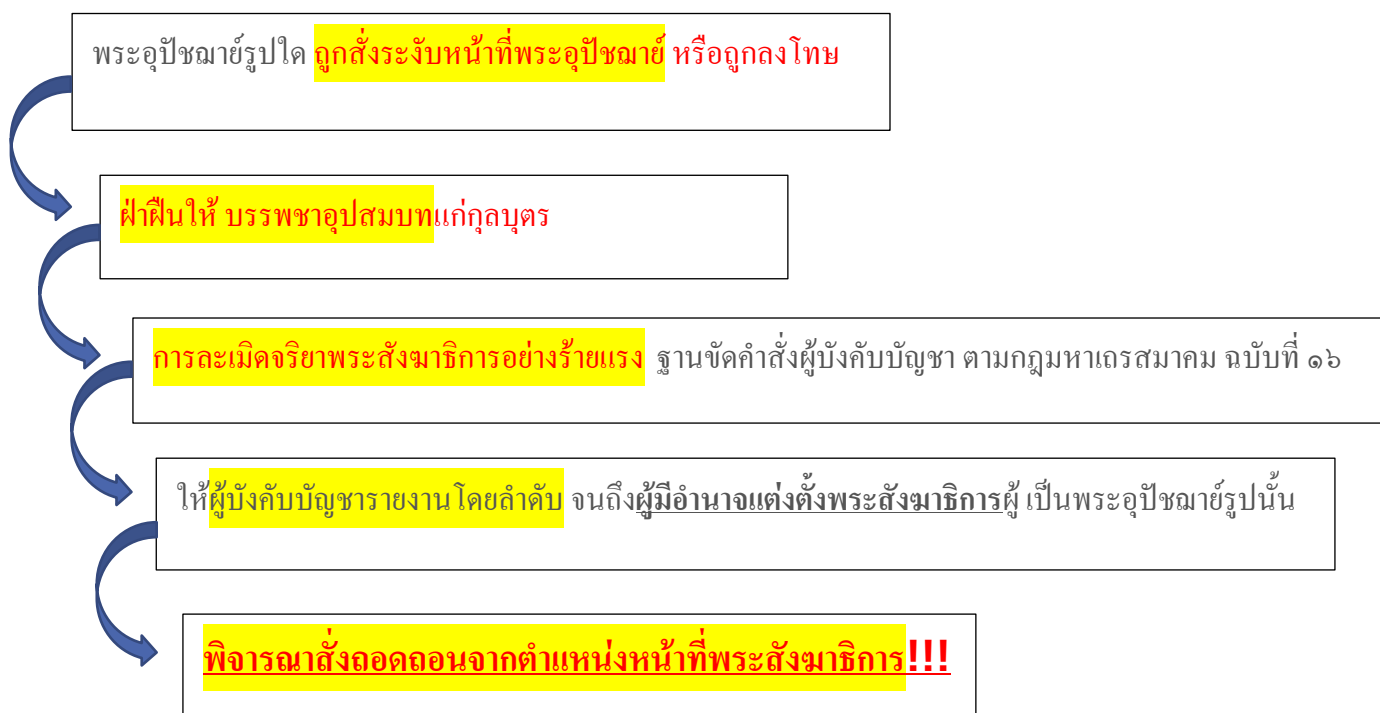
ในระหว่างที่ยังไม่มีคำสั่ง ผู้บังคับบัญชาเหนือ อาจสั่งให้พักหน้าที่ พระอุปัชฌาย์ก่อนได้

ข้อ ๓๕ พระอุปัชฌาย์รูปใด ละเมิดจริยาอย่างใดอย่างหนึ่ง นอกจากที่บัญญัติไว้ในข้อ ๓๔ เมื่อผู้บังคับบัญชาพิจารณาเห็นสมควรลงโทษสถานเบาลงมาสถานเดียว หรือหลายสถานโดยสมควรแก่ความผิด

(๑) ถ้าพระอุปัชฌาย์รูปนั้นดำรงตำแหน่งพระสังฆาธิการต่ำกว่าเจ้าคณะจังหวัด ให้ผู้ บังคับบัญชารายงานเสนอตามลำดับ จนถึงเจ้าคณะภาค เพื่อพิจารณาสั่งลงโทษ แล้วรายงานผู้มีอำนาจแต่งตั้ง ทราบ

(๒) ถ้าพระอุปัชฌาย์รูปนั้น ดำรงตำแหน่งพระสังฆาธิการตั้งแต่เจ้าคณะจังหวัดขึ้นไป ให้ผู้บังคับบัญชา รายงานเสนอตามลำดับ จนถึงผู้มีอำนาจแต่งตั้งเพื่อพิจารณาสั่งลงโทษ

ข้อ ๓๖ ในกรณีที่พระอุปัชฌาย์เคยถูกลงโทษตามข้อ ๓๓ (๓) (๔) และ (๕) มาแล้วไม่เข็ดหลาบ กระทำผิดอีก ให้ลงโทษในสถานที่หนักกว่าโทษเดิม

ข้อ ๓๙ บุคคลผู้ได้รับบรรพชาอุปสมบท จากพระอุปัชฌาย์ที่ถูกถอดถอนให้ถือว่าบรรพชาอุปสมบทเป็นโมฆะ

ข้อ ๔๐ ในกรณีแต่งตั้งหรือถอดถอนพระอุปัชฌาย์ ให้ผู้แต่งตั้งหรือผู้ถอดถอนแจ้งการแต่งตั้งหรือการถอดถอนไปยังสำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม

ข้อ ๔๑ วิธีปฏิบัติในการฝึกซ้อมอบรม หรือสอบความรู้พระอุปัชฌาย์ก็ดี ในการทำใบสมัคร รับรองผู้จะบรรพชาอุปสมบทก็ดี ในการออกหนังสือสุทธิให้แก่สัทธิวิหาริกก็ดี ในการส่งบัญชี สัทธิวิหาริกก็ดี ให้เป็นไปตามที่กำหนดในระเบียบมหาเถรสมาคม

กำหนดวิธีปฏิบัติในหน้าที่พระอุปชฌาย์ พ.ศ. ๒๕๓๗

หมวด ๑ การฝึกซ้อมอบรมหรือสอบความรู้พระอุปชฌาย์

ข้อ ๔ ในการฝึกซ้อมอบรมหรือสอบความรู้พระอุปชฌาย์ ให้ดำเนินการตามหัวข้อต่อไปนี้

- (๑) หน้าที่เจ้านาค เช่น การขานนาค
- (๒) หน้าที่พระกรรมวาจาจารย์ เช่น สวดญัตติ อนุสาวนา ได้คล้องแคล้วเป็นอักขรสมบัติ
- (๓) หน้าที่พระอุปชฌาย์ คือ สอนนาค สอนกรรมฐาน ให้ผ้า ให้นิสัย บอกรับการเผด็จสงฆ์ ซึ่งเรียกว่า อุปโลกน์ และบอกอนุศาสน์
- (๔) สมบัติ คือ วัตถุ สีม่า ปรีส กรรมวาจา และวิบัติซึ่งตรงกันข้าม
- (๕) อัฐบริวารที่สำคัญขาดไม่ได้
- (๖) การนับอายุอุปสัมปทาเปกข์ และการตั้งนามฉายาตามวันเกิด
- (๗) การสวดนาคเดี่ยว หรือหลายนาค ต้องสมมติให้สวด เพื่อรู้จักเปลี่ยนวิภัติและการรันทเฉพาะที่ใช้ในกรรมวาจา
- (๘) การนับเวลาสำเร็จญัตติจตุตถกรรมและการออกหนังสือสุทธิ
- (๙) หน้าที่พระอุปชฌาย์ตามหนังสือวินัยมุขและกฎหมายเถรสมาคม ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระอุปชฌาย์

หมวด ๒ การทำใบสมัครและใบรับรองผู้จะบรรพชาอุปสมบท

ข้อ ๖ ในการทำใบสมัครขอบรรพชาอุปสมบท และใบรับรองผู้บรรพชาอุปสมบท ให้ทำตามแบบท้ายระเบียบมหาเถรสมาคมนี้

หมวด ๓ การออกหนังสือสุทธิให้แก่สัทธิวิหาริกข้อ ๗ หนังสือสุทธิที่พระอุปชฌาย์ออกให้แก่สัทธิวิหาริกของตน ให้ใช้หนังสือสุทธิซึ่งกรมการศาสนาจัดพิมพ์ โดยอนุมติมหาเถรสมาคม

ข้อ ๘ เมื่อพระอุปชฌาย์ออกหนังสือสุทธิให้แก่สัทธิวิหาริกผู้ใดแล้ว ให้บันทึกรายการในหนังสือสุทธิ ของสัทธิวิหาริกผู้นั้นไว้เป็นหลักฐานในทะเบียนสัทธิวิหาริก

หมวด ๔ การส่งบัญชีสัทธิวิหาริก

ข้อ ๙ ให้พระอุปฌาย์ ทำบัญชีสิทธิวิหาริกของตน ที่บรรพชาอุปสมบทใหม่ในปีหนึ่ง ๆ ส่งพระสังฆาธิการผู้บังคับบัญชาเหนือตามกำหนดดังนี้

- (๑) จร.จต.รจ.ส่งเจ้าคณะอำเภอก่อนวันสิ้นเดือน ๙ ของปี
- (๒) เจ้าคณะอำเภอรรวบรวมส่งเจ้าคณะจังหวัดก่อนวันกลางเดือน ๑๐ ของปี
- (๓) เจ้าคณะจังหวัดรวบรวมส่งเจ้าคณะภาคก่อนวันสิ้นเดือน ๑๐ ของปี
- (๔) เจ้าคณะภาครวบรวมส่งเจ้าคณะใหญ่ก่อนวันกลางเดือน ๑๑ ของปี